

בבית המשפט המחוזי בלוד (מרכז)
בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים

המבקש:

אפרים קפרא

ע"י ב"כ עו"ד אייל ראובן ולנר

מרח' השילוח 4, ת.ד. 7971, פתח תקווה 49258

טל: 03-9707788 פקס: 03-9707790

- נגד -

המשיבה:

עיריית רחובות

באמצעות השירות המשפטי

רח' ביל"ו 2, רחובות 76442

מהות התביעה: כספית

סכום התביעה האישית: **228,375 ש"ח** [לחילופין-14,738 ש"ח בהערכה] כולל ריבית והצמדה כחוק

סכום התביעה הייצוגית: **5,000,000 ₪** כולל הפרשי ריבית והצמדה כחוק (הערכה בלבד)

בקשה לאישור תביעה כתובענה ייצוגית

(לבקשה זו מצ"ב תובענה ייצוגית)

* ככלל ההדגשות אינן במקור אלא במידה ונאמר אחרת.

** לבקשה זו מצורפת תובענה ייצוגית.

מבוא

1. תביעה להשבת כספים אשר נגבו ביתר, החל מ-24 חודש עובר למועד הגשת תובענה זו, עקב חיוב המשיבה בריבית פיגורים על תשלומי חובה בשיטה של ריבית דריבית ללא כל הסמכה בחוק, ובניגוד גמור לחוק רשויות מקומיות (ריבית והצמדה על תשלומי חובה), תש"ס-1980 (להלן: "החוק" או "חוק הריבית") המתיר הטלת "ריבית צמודה" (בה רכיב ההצמדה בלבד מתווסף לקרן) בלבד.
2. יוער כי כנגד המשיבה כבר אושרה תובענה ייצוגית כנגדה בעילה זו, בפס"ד מיום ה-27.3.13 (תצ-45629-08-11 אייל דדיה נגד עיריית רחובות), ואולם המשיבה עד היום, משך 5 וחצי שנים, ממאנת לקיים את פסה"ד ולחדול משיטת החיוב האסורה. בדרך זו גבתה המשיבה ביתר למעלה מ-10 מיליון ש"ח נוספים.

הסעד המבוקש

3. הסעד המבוקש לכלל חברי הקבוצה : השבה של כ-5,000,000 ₪ (כולל הפרשי ריבית והצמדה ע"פ הקבוע בחוק רשויות מקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה), תש"ס-1980 (להלן : "חוק הריבית") עד ליום הגשת התובענה, וכן השבת הסכום בגביית יתר ממועד הגשת התובענה ועד לחדילת הגבייה הלא חוקית, והשבה של כל סכום אחר אשר יפסוק בית המשפט הנכבד בהתאם לסעיף 9 לחוק התובענות הייצוגיות תשס"ו-2006.

4. בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת לאשר את התובענה המנהלית שהוגשה בתיק זה, המצורפת לבקשה זו והמהווה חלק בלתי נפרד ממנה, כתובענה ייצוגית, כאמור בסעיף 5(ב)(2) לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן : "החוק") הכל כפי שיפורט בהמשך. מטרתה של התובענה הינה להעניק למבקש את הסעדים הבאים :

א. השבת סכומי גביית יתר בגין ריבית פיגורים אסורה כהנ"ל, מכלל תשלומי החובה, למבקש ולקבוצה אשר נגבו שלא כדין בתקופה שמיום אישור הבקשה הראשונה בצירוף הצמדה וריבית כחוק.

ב. השבת סכומי גביית היתר למבקש ולקבוצה אשר נגבו שלא כדין מיום הגשת התובענה ועד ליום בו תחדל העירייה מהגבייה הלא-חוקית.

ג. פסיקת סכום גמול למבקש הייצוגי ובא-כוחו לפי ס' 22-23 לחוק התובענות הייצוגיות.

ד. מינוי מומחה לצורך כימות היקף ההשבה.

הצדדים לתביעה והסמכות העניינית

5. **המשיבה** הינה רשות מקומית כהגדרתה בסעיף 2 לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים, תש"ס-2000, (להלן : "חוק בתי משפט לעניינים מנהליים"), והינה "רשות ציבורית".

6. **המבקש** מר אפרים קפרא הינו היורש והבעלים של נכס הידוע כחלקה 36 בגוש 3701, ברח' רמב"ם ברחובות, אותו ירש מאביו שנפטר ביום 27.1.15. ביום 1.2.17 ניתן צו קיום צוואת המנוח, וביום 15.2.17 נרשמה הבעלות בנכס בלשכת רישום המקרקעין על שם המבקש. לאחר פטירתו, התברר כי המנוח הותיר אחריו חובות ארנונה הרשומים לחובתו עוד משנת 2004 ואף קודם לכן, בסך (נכון לאותה העת) של כ-1,195,000 ש"ח. חובות אלו הכילו ריבית פיגורים בשיטה של ריבית דריבית אסורה, בשיעורים משמעותיים ביותר. בסופו של תהליך שילם המבקש סך כולל של כ-1,300,000 ש"ח למשיבה- כאשר חלק משמעותי מחובות אלו כאמור הינו **ריבית דריבית אסורה**.

7. **הקבוצה** מורכבת מנישומים בתחום שיפוט המשיבה אשר חויבו בריבית פיגורים בעבור תשלומי חובה אשר לא שולמו בזמנם החל מיום אישור הבקשה הראשונה.

8. הגשת תובענה ייצוגית כנגד המשיבה אפשרית מכוח ס' 3(א) לחוק תובענות ייצוגיות המפנה לתוספת השנייה שבחוק. הגשת תובענה ייצוגית כנגד רשות מנוייה בסעיף 11 לתוספת השניה : **"תביעה נגד רשות להשבת סכומים שגבתה שלא כדין, כמס, אגרה או תשלום חובה אחר"**.

9. סמכות בית המשפט לעניינים מנהליים לדון בתביעה מעוגנת בסעיף 5(3) לחוק בית המשפט לעניינים מנהליים המפנה לתוספת השלישית לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים, התש"ס-2000, ושם בס' 1: תביעה כאמור בסעיף 5(ב)(2) לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006.

10. סעיף 5(ב)(2) לחוק תובענות ייצוגיות מקנה סמכות לבית המשפט לעניינים מנהליים לדון בתביעה ייצוגית כנגד רשות: **"בקשה לאישור נגד רשות בתביעה שעילתה החלטה של הרשות ושהסעד המבוקש בה הוא פיצויים או השבה, לרבות השבת סכומים שגבתה הרשות כמס, אגרה או תשלום חובה אחר, תוגש לבית משפט לעניינים מנהליים; בסעיף קטן זה, "החלטה של רשות"- כהגדרתה בסעיף 2 לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים"**.

עילת התביעה האישית

11. כפי שיוצג ויבואר לקמן עולה כי המבקש חויב בריבית פיגורים בשיטה של ריבית דריבית וזאת בניגוד לחוק הריבית, ואף בניגוד לפסיקת בית משפט נכבד זה כנגד המשיבה עצמה בתצ-45629-08-11 אייל דדיה נגד עיריית רחובות (27.3.13).

12. כאמור המבקש הינו המחזיק בנכסים בחלקה 36 בגוש 3701, ברח' רמב"ם ברחובות, אותו ירש מאביו שנפטר ביום 27.1.15. לאחר פטירתו, התברר כי המנוח הותיר אחריו חובות ארוגה הרשומים לחובתו עוד משנת 2004 ואף קודם לכן, בסך (נכון לאותה העת) של כ-1,195,000 ש"ח. חובות אלו הכילו ריבית פיגורים בשיטה של ריבית דריבית אסורה, בשיעורים משמעותיים ביותר. בסופו של תהליך שילם המבקש שילם סך כולל של כ-1,300,000 ש"ח למשיבה- כאשר חלק משמעותי מחובות אלו כאמור הינו ריבית דריבית אסורה.

יוער כי במקביל לתובענה זו מתכוון המבקש להגיש תביעת השבה כספית כנגד גביית היתר אשר התקיימה בתקופה הקודמת ל-24 חודשים עובר למועד הגשת התובענה דנן.

להלן סכומי גביית היתר בגין נכסי המבקש:

13. בגין נכס מס' 3900360004, סככת מוסך בשטח של 189 מ"ר, נגבה מהמבקש ביום ה-15.2.17 רכיב ריבית דריבית בסך של **45,134 ש"ח**, בהתאם לפירוט המופיע בטבלה דלהלן.

תדפיס תנועות לשנת 2017 מיום ה-18.9.18 מצ"ב- **מסומן א'**

נכס מס' 3900360004 סכבת מוסך 189 מ"ר

שורה	סה"כ	קרן פתיחה	ריבית דריבית (ללא הצמדה)	ריבית רגילה (ללא הצי')	גביית יתר
"ארני עד 2004"	65,946	22,202	43,743	24,257	19,485
מים עד 2004	7188	2420	4,768	2643	2,125
ארנונה 2011	14262	9838	4424	3664.65	760
ארנונה 2010	15761	9940	5821	4597	1224
מים 2010	1279	806	473	372	101
ארנונה 2005	25030	10082	14948	9199	5749
מים 2005	3656.4	1472	2184.4	1343.2	841.2
מים 2006	25,507	11238	14269	9243	5026
מים 2007	3667	1767	1900	1294	606
ארנונה 2007	21584	10401	11183	7618	3565
מים 2008	2230	1175	1055	754	301
ארנונה 2008	19229	10136	9093	6512	2581
מים 2009	1735	1000	735	552.25	182
ארנונה 2009	17470	10072	7398	5564	1834
ארנונה 2016	10326	9726	600	583.56	16.44
ארנונה 2012	14139	10666	3473	3013	460
ארנונה 2013	13035	10758	2277	2070	207
ארנונה 2014	8023	7117	906	854	52
ארנונה 2015	11591	10917	674	655	19
סה"כ					45,134

14. בגין נכס מס' 3900360001, מסוג מגורים, נגבה רכיב ריבית דריבית בסך של 22,999 ש"ח, בהתאם לטבלה דלהלן.

פירוט תדפיס המבקש מיום ה-13.9.18 מ"ב- מסומן ב'

נכס 3900360001 מגורים 43 מ"ר

שורה	סה"כ	קרן פתיחה	ריבית דריבית (ללא הצמדה)	ריבית רגילה (ללא הצי')	גביית יתר
"ארני עד 2004"	10468	3506	6962	3514	3448
מים עד 2004	18760	6284	12476	6299.71	6177
ארנונה 2011	2459	1687	772	628	144
מים 2011	2229	1529	700	569	131
ארנונה 2010	2716	1704	1012	788	224
מים 2010	3022	1896	1126	876	250
ארנונה 2005	4317	1581	2736	1442	1294
מים 2005	8711	3192	5519	2912	2607
ארנונה 2006	3954	1584	2370	1302	1068

מ"מ 2006	6007	2407	3602	1979	1623
מ"מ 2007	8340	3656	4684	2678	2006
ארנונה 2007	3722	1631	2091	1194	897
מ"מ 2008	5124	2457	2667	1578	1089
ארנונה 2008	3316	1739	1577	1117	460
מ"מ 2009	4017	2106	1911	1163	748
ארנונה 2009	3011	1579	1432	872	560
ארנונה 2012	2257	1694	563	478	85
מ"מ 2012	2281	1712	569	483	86
ארנונה 2013	2074	1703	371	327	44
מ"מ 2013	1667	1368	299	263	36
ארנונה 2015	1844	1627	217	195	22
מ"מ 2015	21696	19152	2544	2298	246
סה"כ					22999

15. בגין נכס 3900360041, מסוג קרקע תפוסה, שילם המבקש ביום ה-15.2.17, רכיב ריבית דריבית בסך של 110,099 ש"ח.

תדפיס הנכס מיום ה-13.9.18 מצ"ב- מסומן ג'

נכס 3900360041 קרקע תפוסה

שורה	סה"כ	קרן פתיחה	ריבית דריבית (ללא הצמדה)	ריבית רגילה (ללא הצי)	גביית יתר
"ארני עד 2004"	294761	98747	196013	107881	88133
ארנונה 2011	11301	7091	4209	3279	929
ארנונה 2010	12471	7154	5317	3308	2209
ארנונה 2005	19818	7261	12556	7280	5275
ארנונה 2006	18158	7277	10880	6641	4239
ארנונה 2007	17088	7491	9596	6161	3434
ארנונה 2008	15218	7297	7920	5345	2575
ארנונה 2009	13825	7251	6573	4659	1914
ארנונה 2012	11209	7693	3515	2865	649
ארנונה 2013	10319	7747	2571	2188	382
ארנונה 2014	9668	7939	1728	1528	200
ארנונה 2015	9177	8101	1075	972	103
ארנונה 2016	8805	8252	552	495	57
סה"כ					110099

16. בגין נכס מס' 3900360011, מסוג מחסן, שילם המבקש ביום ה-15.2.17, רכיב ריבית דריבית בסך ל 6,693 ש"ח.

תדפיס הנכס מיום ה-13.9.18 מצ"ב- מסומן ד'

נכס 3900360011 מחסן בחצר ספות

שורה	סה"כ	קרן פתיחה	ריבית דריבית (ללא הצמדה)	ריבית רגילה (ללא הצי')	גביית יתר
ארנונה 2011	3581	2247.207	1333.793	1039.333	294.46
ארנונה 2010	3957	2270	1686	1254	432
ארנונה 2005	6283	2302.3	3980.7	2308.056	1672.6
ארנונה 2006	5757	2307.447	3449.553	2105.545	1344
ארנונה 2007	5419	2375.72	3043.28	1954.03	1089.2
ארנונה 2008	4828	2315.176	2512.824	1695.867	816.96
ארנונה 2009	4386	2300.52	2085.48	1478.084	607.4
ארנונה 2012	3550	2436.732	1113.268	907.6827	205.59
ארנונה 2013	3273	2457.345	815.6552	694.1999	121.46
ארנונה 2014	3065	2517.046	547.9536	484.5314	63.422
ארנונה 2015	2910	2568.866	341.134	308.2639	32.87
ארנונה 2016	2794	2618.591	175.4094	157.1154	18.294
סה"כ					6693

17. נכס מס' 3900360012, מסוג מחסן, שילם המבקש רכיב ריבית דריבית בסך של 9,650 ש"ח.

תדפיס מיום ה-13.9.18 מצ"ב- מסומן ה'

נכס 3900360012 מחסן בחצר

שורה	סה"כ	קרן פתיחה	ריבית דריבית (ללא הצמדה)	ריבית רגילה (ללא הצי')	גביית יתר
"ארני עד 2004"	12604	4222.431	8381.569	4613.006	3768.6
ארנונה 2011	3283	2060.201	1222.799	952.8431	269.96
ארנונה 2010	3627	2080.873	1546.127	1149.683	396.44
ארנונה 2005	5760	2110.655	3649.345	2115.932	1533.4
ארנונה 2006	5277	2115.059	3161.941	1929.992	1231.9
ארנונה 2007	4967	2177.561	2789.439	1791.044	998.4
ארנונה 2008	4425	2121.925	2303.075	1554.31	748.76
ארנונה 2009	4020	2108.548	1911.452	1354.742	556.71
ארנונה 2015	11958	10556.19	1401.815	1266.742	135.07
ארנונה 2016	2561	2400.218	160.7815	144.0131	16.768
סה"כ					9650

18. בגין נכס מס' 3900360009, מסוג מחסנים, שילם המבקש רכיב ריבית דריבית בסך של 12,051 ש"ח
תדפיס מיום ה-13.9.18 מצורף- מסומן ו'

נכס 390036009 רמב"ם מחסנים

שורה	סה"כ	קרן פתיחה	ריבית דריבית (ללא הצמדה)	ריבית רגילה (ללא הצי')	גביית יתר
"ארני עד 2004"	16119	5399.981	10719.02	5899.48	4819.5
ארנונה 2011	3879	2434.213	1444.787	1125.823	318.96
ארנונה 2010	4287	2459.527	1827.473	1358.889	468.58
ארנונה 2005	6807	2494.311	4312.689	2500.547	1812.1
ארנונה 2006	6237	2499.834	3737.166	2281.099	1456.1
ארנונה 2007	5871	2573.88	3297.12	2117.016	1180.1
ארנונה 2008	5230	2507.948	2722.052	1837.072	884.98
ארנונה 2009	4752	2492.493	2259.507	1601.427	658.08
ארנונה 2012	3846	2639.908	1206.092	983.3656	222.73
ארנונה 2013	3545	2661.56	883.4396	751.8908	131.55
ארנונה 2014	3321	2727.279	593.7206	525.0013	68.719
ארנונה 2015	3153	2783.38	369.6205	334.0055	35.615
סה"כ					12051

סיכום:

19. בתאריך 16.2.17 שילם המבקש סך של **1,193,185 ש"ח**, אשר מתוכו מצוי **רכיב של ריבית דריבית בסך של 206,626 ש"ח**. נכון ליום כתיבת שורות אלו עומד סך ההשבה, בתוספת ריבית והצמדה כחוק, על **228,375 ש"ח**, וזאת ביחס לתשלום שבוצע ביום ה-12.2.17 בלבד (המבקש שילם תשלומים נוספים עובר ל-24 חודשים אשר קדמו ליום הגשת הבקשה).

הערה לעניין חישוב ההשבה למבקש:

20. המבקש שילם כאמור שני תשלומים עיקריים: **התשלום הראשון** - ביום ה-19.11.15 (120,000 ש"ח), **והתשלום השני** - ביום ה-15.2.17 (כ-1,195,000). שניהם הכילו רכיב ריבית דריבית.

בהתאם לס'21 לחוק התובענות הייצוגיות, ולהלכת **מנירב**, לא ניתן בתובענה ייצוגית להשיב מעבר לגביה שנעשתה ב-24 חודשים עובר למועד הגשתה. בהתאם ניתן להשיב במסגרת התובענה דנן אך את הגביה בגין התשלום השני.

בנוסף, ביום 8.12.16 התקבלה החלטה בת"צ 45629-08-11 **אייל דדיה נגד עיריית רחובות**, המצמצמת את ההשבה אך לגביה שהתבצעה כנגד ה-24 חודשים הנ"ל. בהתאם להחלטה זו גם אם הגביה התבצעה ב-24 חודשים שקדמו להגשת התובענה, ואולם החיובים היו כנגד שנים שקדמו לתקופה זו - לא מתקיימת זכאות להשבה במסגרת תובענה ייצוגית. בהתאם יוצא כי במסגרת התובענה הייצוגית יכול המבקש לדרוש סעד השבה של כ-14,738 ש"ח (הערכה בלבד), לעומת סך של 238,000 ש"ח של ריבית דריבית שנגבתה ממנו בפועל.

הח"מ סבור כי החלטה זו שגויה, ואף הגיש בקשה למתן הוראות בדבר דרך החישוב הנכונה במסגרת ההליכים המקבילים.

מכל מקום, בהתאם לאמור, תובע המבקש השבה של סך הגביה בגין התשלום השני (**228,375 ש"ח**) ולחילופין – ככל שביהמ"ש הנכבד לא יקבל את עמדתנו בסוגיית היקף ההשבה – את הסך שנגבה כנגד התקופה, בהערכה כ-14,738 ש"ח.

הגשת עתירה מינהלית

21. כאמור, המבקש ירש את הנכסים דלעיל מאביו המנוח, אשר נפטר ביום 27.1.15. ביום ה-17.2.15 נרשמה הבעלות בנכס על שם המבקש. ביום ה-30.4.17 הגיש המבקש עתירה מינהלית כנגד חלק מחיוביו ובה טען להתיישנות (עת"מ 49871-04-17 **קפרא נגד עיריית רחובות**).

22. ביום ה-14.8.18 ניתן פס"ד בעתירה המינהלית, הדוחה את העתירה וקובע כי החוב לא התיישן. פס"ד בעתירה המינהלית מצ"ב - **מסומן ז'**

23. יוער, כי פסה"ד **אינו יוצר כל מעשה בית דין** כנגד תביעתנו דנן, אשר הינה תובענה כספית-מינהלית להשבה, בעוד ההליך המדובר היה עתירה מינהלית, וכל זאת בהתאם להגדרות סעיף 5(1)-(3) לחוק בתי המשפט לעניינים מינהליים.

למעלה מן הצורך יוסבר כי העילה הנטענת בתובענה זו והסעד המבוקש בה, **לא נטענה** ולא יכלה **כלל להיטען** במסגרת עתירה מינהלית.

ריבית פיגורים - מהי?

24. סמכות רשות מקומית לגבות ריבית פיגורים בעבור תשלומי חובה שלא שולמו בזמנם מצויה בס' 2 לחוק **הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה)**, תש"ס-1980 (להלן: "חוק הריבית"), הקובע:

2. (א) תשלום חובה שלא שולם תוך 30 ימים מהמועד שנקבע לשילומו ישולם בתוספת **תשלומי פיגורים**.

בס' 1 לחוק, סעיף ההגדרות, נקבע:

"**תשלום חובה**" - כל תשלום המגיע לרשות מקומית על פי דין, לרבות מכסות תשלום שהטיל איגוד ערים על הרשויות המקומיות שבתחומו ולרבות מסים ומכסות תשלום שהטילה מועצה אזורית על ועד מקומי".

"**תשלומי פיגורים**" - **ריבית צמודה בשיעור של 0.5% לחודש** או בשיעור אחר כפי שקבעו שר הפנים ושר האוצר ממועד החיוב בתשלום החובה עד יום שילומו, **בהוספה או הפחתה של הפרשי הצמדה** (ההדגשות אינה במקור - הח"מ).

סמכות המשיבה לגבות ריבית ניתנה לה רק באופן בו תחושב הריבית כאחוז מהקרן בכל חודש. המשיבה מצרפת בכל חודש את הריבית לקרן כך שהריבית החודשית הבאה תחושב מסכום קרן גדול יותר.

לרשות לא ניתנה כל סמכות להוסיף ריבית זו לקרן ולגבות ריבית על הריבית שהתווספה לקרן.

25. החוק מתיר לרשות לגבות ריבית צמודה בסך 0.5% בחודש על הקרן של תשלום החובה בתוספת הפרשי הצמדה בלבד. סעיף החוק ציין: "... בהוספה או בהפחתה של הפרשי הצמדה". הצמדה-כן, ריבית-לא.

26. המונח "ריבית צמודה" מוגדר בס' 1 לחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961: "ריבית צמודה" - ריבית על הסכום שמדובר בו לאחר שנוספו עליו הפרשי הצמדה". ושוב: הצמדה-כן, ריבית-לא.

27. למעלה מן הצורך, יבואר כי במקום בו חפץ המחוקק כי הגבייה תעשה בחישוב של "ריבית דריבית" הרי שהגדיר זאת במפורש. כך עשה בעת חוקקו בשנת תשס"א-2001, את סעיף 7 לחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961, אשר כותרתו: "ריבית דריבית" וקבע: ריבית וכן הפרשי הצמדה וריבית שנפסקו לפי חוק זה, יצורפו לקרן אחת לשנה; לעניין זה, "קרן"-סכום כסף שפסקה רשות שיפוטית וכן הפרשי ההצמדה והריבית לפי חוק זה". מכאן מובן כי החוק מבחין במפורש בין המונח "ריבית צמודה" (המוגדר בס' 1 לחוק פסיקת ריבית והצמדה, ומוזכר בס' 1 לחוק הרשויות המקומיות (ריבית)), ובין המונח "ריבית דריבית".

עוד יבואר כי חוק פסיקת ריבית והצמדה המעניק לרשות שופטת את הסמכות להטיל ריבית דריבית על בעל דין, אינו חל על רשויות מקומיות, וזאת עקב ס' 6(א)(2) הקובע: "6. (א) אין לפסוק ריבית לפי חוק זה-
(2) אם נקבע בחיקוק תשלום ריבית או סעד אחר כפיצוי על פיגור בתשלום, וכל עוד ניתן להעניק אותו סעד."

28. כך גם האבחנה בסעיף 1 לתקנות רשות הדואר (ריבית פיגורים והפרשי הצמדה) התשנ"ב-1992: "ריבית דריבית- ריבית פיגורים שנצברה בכל שלוש ימים על סכום החוב בצירוף ריבית פיגורים". "ריבית צמודה- ריבית על סכום החוב לאחר שנוספו עליו הפרשי הצמדה".

29. עוד יבואר כי כאשר בחר המחוקק בשנת 2001 לעדכן את חוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961, ולקבוע את ס' 7 לחוק המאפשר לרשות שיפוטית להשית ריבית דריבית על בעל דין, הרי שבחר שלא להוסיף תוספת זו לחוק הרשויות המקומיות (ריבית והצמדה על תשלומי חובה), תש"ס-1980.

30. חשוב לציין: ההיתר אשר נתן המחוקק לרשות לגבות ריבית פיגורים ניתן לה אך ורק בדרך של "ריבית צמודה" (ריבית על הקרן ועל ההצמדה), וזאת מלשונן הברורה של החוק. גם כשבחר המחוקק לעשות זאת באופן חודשי, הרי כל זה היה בכדי להפעיל את הריבית גם בפיגורים קצרים של מעל חודש ולהוות גורם המזרז את הנישום להסדיר את חובותיו. ברי כי אם הריבית היתה מופעלת רק בסוף השנה היו חלק ניכר מהנישומים דוחים את תשלומיהם למועד זה ובכך מקשים באופן משמעותי על יכולת תפקודה של הרשות ראה: דברי הסבר להצעות חוק 1684, כ"ו באייר התשמ"ד, משנת 28.5.1984 - מסומן ז')

אולם, גם כשהמחוקק הטיל את ריבית הפיגורים כלפי כל חודש וחודש - מעולם לא קבע, לא במפורש ולא במשתמע, כי ניתן להטיל ריבית גם על הריבית וליצור למעשה הכנסה נוספת לרשות.

31. הבנה ברורה והגיונית זאת ידועה היטב למשיבה - אולם מתפרשת אצלה באופן סלקטיבי: במקום שקבע המחוקק זכות לתושב לקבל ריבית זיכויים וכלשון ס'6 לחוק: "... ריבית צמודה של 0.5% לחודש..." (ניסוח זהה לניסוח ריבית פיגורים: "ריבית צמודה של 0.75% לחודש") יודעת גם יודעת המשיבה כי ריבית זו אינה כוללת ריבית דריבית ולעולם אין המשיבה מחזירה לתושב ריבית זיכויים בתוספת ריבית דריבית !!!

32. חשוב להדגיש בעניין זה: המחשב המופעל ע"י המשיבה מתוכנת לגבות ריבית דריבית בעבור פיגורים בלבד ומתוכנת שלא להשיב לתושב ריבית דריבית של זיכויים!

33. בפסה"ד אשר ניתן ע"י כבוד השופטת מיכל נד"ב בעניין בהקשה הראשונה קבע בית המשפט הנכבד:

"גביית ריבית פיגורים על ידי המשיבות, בגין איחור בתשלום של תשלומי חובה, חייבת אף היא לחיות מכוח הסמכה מפורשת בחוק. ... מדברי ההסבר עולה כי לשם המרצת הנישומים לשלם את חובם נקבע כי הריבית החודשית תהא צמודה, דהיינו תתווסף לקרן לאחר שזו הוצמדה למדד. כמו כן הועלה שיעור הריבית מ- 4% לשנה ל- 0.5% בחודש שהם 6% בשנה. שני שינויים אלה נועדו למנוע שחיקת יסוד הקנס שבתשלום הפיגורים ולהעלאת שיעור הריבית. **נראה לכאורה כי המחוקק עשה שינוי משמעותי, ואולם אני סבורה כי מעבר לכך, אין לקרוא לכאורה לתוך הסעיף ששונה גם תוספת של חיוב לפי שיטת הריבית דריבית.**"

34. בטבלה הבאה ניתן להיווכח בהבדלים שבשיטות החישוב השונות בעבור חוב בסך 1,000 ₪ במשך 3 שנים.

הערה - לשם הנוחות התעלמנו לעת עתה מהוספת הצמדה שנתית לקרן.

ט-1: ריבית רגילה או: "פשוטה" (חוקית)

ריבית המחושבת כאחוז מסוים מהקרן, כאשר האחוז עומד ביחס ישר לתקופת ההלוואה. ריבית פשוטה מחושבת כדלקמן:

$$A_t = A_0 \cdot (1 + t \cdot r)$$

A_t - הסכום המצטבר לאחר t שנים

A_0 - חיוב ראשוני (הקרן)

r - שיעור הריבית

t - תקופת ההלוואה

כך, למשל, חוב של 1,000 ₪, אחרי 3 שנים יצטבר לפי ריבית חודשית של 0.75%:

$$1,270 = 1,000 \times (1 + 0.0075 \times 36)$$

ריבית רגילה	חוב קרן	ריבית שנתית 9%	החוב בסוף שנה
שנה 1	1,000 ₪	90 ₪	1,090 ₪
שנה 2	1,000 ₪	90 ₪	1,180 ₪
שנה 3	1,000 ₪	90 ₪	1,270 ₪
סה"כ		270 ₪	1,270 ₪

בשיטת ריבית רגילה הקרן אינה משתנית ולעולם נשארת על 1,000 ₪.

הריבית בסך 9% לשנה אינה מתווספת לקרן ולכן הינה 90 ₪ לשנה.

סה"כ התווסף לחוב ב-3 שנים 270 ₪.

ט-2: ריבית דריבית שנתית

הריבית שהצטברה במשך שנה מתווספת לקרן בשנה שאחריה.

מחושבת כדלקמן:

$$A_t = A_0 \cdot (1 + r)^t$$

A_t - הסכום המצטבר לאחר t שנים

A_0 - חיוב ראשוני (הקרן)

r - שיעור הריבית

t - תקופת ההלוואה

לפיכך, חוב של 1,000 ₪, כעבור 3 שנים בשיטה של ריבית

דריבית שנתית, יגדל לסכום של:

$$1,191.02 = 1,000 \cdot (1 + 0.06)^3 \text{ ש"ח.}$$

ריבית רגילה	חוב קרן	ריבית שנתית 9%	סוף שנה
שנה 1	1,000 ₪	90 ₪	1,090 ₪
שנה 2	1,090 ₪	98.1 ₪	1,188.1 ₪
שנה 3	1,188.1 ₪	106.92 ₪	1,295 ₪
סה"כ		295 ₪	1,295 ₪

בשיטת ריבית דריבית שנתית לקרן השנתית מתווספת הריבית של שנה שעברה.
לפיכך סכום החוב עולה ב-9% לשנה הראשונה, 18.81% לשנה השניה וכן הלאה.
סה"כ התווסף לחוב ב- 3 שנים 295 ₪.

ט-3: ריבית דריבית חודשית

הריבית המצטברת מתווספת כל חודש לקרן.

$$A_t = A_0 \cdot \left(1 + \frac{r}{n}\right)^{n \cdot t}$$

A_t - הסכום המצטבר לאחר t שנים

A_0 - חיוב ראשוני (הקרן)

r - שיעור הריבית

t - תקופת ההלוואה

n - מספר תקופות מצטברות בשנה

ריבית רגילה	חוב קרן	<u>ריבית שנתית 9.38%</u>	סוף שנה
שנה 1	1,000 ₪	93.8 ₪	1,093.8 ₪
שנה 2	1,093.8 ₪	102.59 ₪	1,196.39 ₪
שנה 3	1,196.39 ₪	112.22 ₪	1,308.62 ₪
סה"כ		308.62 ש"ח	1,308.62 ₪

בשיטת ריבית דריבית חודשית מתווספת הריבית החודשית בסך 0.75% לקרן בכל חודש! ולפיכך הריבית השנתית אינה 9% אלא 9.38% !!!

החוב עולה ב- 9.38% בשנה הראשונה, 19.63% בשנה השנייה וכן הלאה לפי טבלה ט-4 לקמן.

סה"כ התווסף לחוב ב- 3 שנים 308.62 ₪.

שיטה זו נהוגה ע"י המשיבה בניגוד לחוק!

35. הנה כי כן, כדברי רש"י בהגדרת "ריבית נשך":

כ"נשיכת נחש, שנחש נושך חבורה קטנה ברגלו ואינו מרגיש, ופתאום הוא מבצבץ ונופח עד קדקדו, כך ריבית, אינו מרגיש ואינו ניכר עד שהריבית עולה ומחסרו ממון הרבה" (שמות כ"ב, כ"ד).

36. למען גילוי נאות בעילת "ריבית דריבית" הוגשו מספר בקשות כנגד רשויות מקומיות בארץ, ורובן הסתיימו במתן הודעת חדילה מטעם הרשות המקומית. להלן רשימה חלקית של הנ"ל:

- א. ת"צ 3036-08-11 בית אגמי חברה לשיווק רהיטים בע"מ נ' עיריית אשדוד- הודיעו על חדילה; התיק הסתיים.
- ב. ת"צ 39938-08-11 רוני וקיים נ' עיריית קריית גת- הודיעו על חדילה; התיק עומד להכרעת בית המשפט בעניין גמול תובע ייצוגי ושכ"ט.
- ג. ת"צ 38529-11-11 א.ש. ברקאי בע"מ נ' עיריית מודיעין מכבים רעות- הודיעו על חדילה; התיק עומד להכרעת בית המשפט בעניין גמול תובע ייצוגי ושכ"ט.
- ד. ת"צ 30688-07-11 אלון כהן נ' עיריית רמת גן- הודיעו על חדילה.
- ה. ת"צ 40267-12-10 חיון ואח' נ' עיריית תל אביב – הודיעו על חדילה.
- ו. ת"צ 31410-08-11 קייסר אחמאד אבו גוש וחמזה ספורי נ' עיריית תמרה- הודיעו על חדילה.
- ז. ת"צ 41099-08-11 כיאל עבד רחמן נ' מועצה מקומית ג'דידה מכר- הודיעו על חדילה.
- ח. ת"צ 17174-04-12 גוני שפיק אלדיק נ' עיריית שפרעם- הודיעו על חדילה.
- ט. ת"צ 568-12-11 עבדאל רחמן סאלח חמדאן נ' עיריית נצרת- הודיעו על חדילה.
- י. ת"צ 50421-01-13 סולריס סוככים נ' עיריית ראש העין – הודיעו על חדילה.

37. לפיכך, למבקש עומדת עילת השבה מכוח ס'1(א) לחוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט-1979. כמו-כן עומדות למבקש עילות נזיקיות בשל רשלנות, הפרת חובה חקוקה (ס' 35 וס' 63 לפקודת הנזיקין תשכ"ח-1968) ודיני המשפט המנהלי.

רקע נורמטיבי ומסגרת הדיון

38. העיקרון בדבר חוקיות המינהל (administrative legality) קובע כי אין סמכות לשום רשות מנהלית אלא אותה סמכות שהוענקה לה לפי חוק. "העקרון של חוקיות המינהל דורש, ראשית, שלכל מעשה מינהלי תהיה הסמכה בחוק, במישרין או בעקיפין, במפורש או במשתמע" (ע"א 3786/90 ברון נ' שר הבריאות פ"ד מו(1) 661,672). בג"צ 428/86 ברזילי נ' ממשלת ישראל, פ"ד מ(3) 505).

39. מעקרון חוקיות המינהל נובע הכלל כי כל מה שלא הותר לרשות במפורש על פי חוק מהווה הסדר שלילי בעבורה:

"לגבי הפרט, מבחינה משפטית העקרון הכללי הוא, שמה שלא נאסר על-ידי החוק בחזקת מותר הנהו". עיקרון הפוך חל על הרשות המינהלית: לגביה מה שלא הותר הוא בבחינת אסור; ללא הסמכה מכוח הדין אין ביכולתה לפעול. לשון אחרת, לא די בכך שהדבר אינו אסור; הוא

צריך להיות מותר, כדי להיות כשר בעיני החוק. החוק אינו משאיר, כביכול חלל ריק, שמותר למלאותו לפי הרצון”.

40. כלל ידוע הוא כי כל פעולה מינהלית החוצה את מסגרת החוק המסמך מכונה "ultra vires", שפירושו בלטינית- "מעבר לכוח", ודינה להיות בטלה מעיקרא.

וכפי שהגדיר זאת היטב המלומד פרופ' ב. ברכה: "עקרון חוקיות המינהל הוא האל"ף-בי"ת של המשפט המינהלי. רשות מינהלית נהנית אך מאותן סמכויות שהוענקו לה מכוח הדין. ללא הוראת הסמכה בת-תוקף אין בכוחה של הרשות לפעול. הדין הוא אביה מולידה של זו, ואין לה אלא מה שהראשון קצב לה. התיימרה הרשות לחרוג מהתחום המוקצב, יוצאת היא מתחום הכרתו של הדין, ומבחינתו של זה מעשיה כמוהם ולא היו. והרי לך, בקליפת אגוז, עיקרו של המשפט המינהלי" (ב.ברכה, המשפט המינהלי, חלק ראשון "סמכויות המינהל הציבורי", פרק שני- עקרון חוקיות המינהל, כרך א'- תשמ"ז, עמ' 35).

41. ע"פ ס' 2 לחוק, הרשות מוענקת סמכות לגבות "ריבית צמודה של 0.75% לחודש". כוונת החוק ברורה ומוצהרת: חוב של שולם במשך X חודשים ישלם 0.75% מהקרן כפול מספר החודשים בנוסף לקרן. לרשות אין כל הסמכה, לא במפורש ולא במשתמע, לגבות ריבית גם על הריבית.

42. חוק יסוד: משק המדינה, סעיף 1(א), קובע: "א. מיסים, מילואות חובה ותשלומי חובה אחרים לא יוטלו, ושיעוריהם לא ישונו, אלא בחוק או על פיו, הוא הדין לגבי אגרות".

43. ברע"א 9813/03 מדינת ישראל נגד עיריית ראשון לציון [פורסם בנבו], נקבע כי: "רשות ציבורית אינה רשאית להטיל היטלי חובה על האזרח והתושב- ובהיטלי חובה כוללים אנו כל תשלומי חובה למיניהם, לרבות מיסים, אגרות וכיוצא באלה- אלא בחוק או על פיו".

44. ס' 1 לחוק מגדיר: "תשלום חובה"- כל תשלום המגיע לרשות ע"פ דין, לרבות...". מכאן מובן כי הריבית המוטלת על חוב המס העיקרי בגין פיגורים- היא עצמה הינה תשלום חובה המגיע לרשות ע"פ דין. לפיכך, חל על הריבית הכתוב בחוק יסוד: משק המדינה: "לא יוטלו, ושיעוריהם לא ישונו, אלא בחוק או על פיו, הוא הדין לגבי אגרות". בנוסף ברי, כי ריבית המוטלת על חוב המס משנה את שיעורו ולפיכך אינה יכולה להיעשות "אלא בחוק או על פיו".

45. פעולה מנהלית המחייבת את הנישום בריבית דריבית על תשלומי חובה, וזאת ללא הוראה בחוק או הסמכה בחוק המתירה לרשות לעשות כן מהווה פעולה שבחוסר סמכות ופגיעה חריפה בזכויות היסוד: הקניין והשוויון המעוגנות בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

46. חומרת הדרישה לשמירה על חוקיות מעשי המינהל עולה על זו של האזרח. היא מתחייבת הן מהיות הרשות נאמן הציבור, והן בשל אופי יחסי המרות שבין האזרח לרשות. (ראה: ע"א 6518/98 הוד אביב בע"מ נ' מנהל מקרקעי ישראל פד נה(4) 28, עמ' 46-47 השופט זמיר בבג"ץ 164/97 קונטרס בע"מ נ' משרד האוצר, אגף המכס והמע"מ [10], בעמ' 317-318;).

47. המשיבה הינה רשות ציבורית אשר יונקת סמכותה מאמון הציבור. מכוח נאמנות ציבורית זו, חייבת המשיבה במידה מוגברת של הגינות ויושר. סמכות חקיקת צווי הארנונה אשר הוענקה לרשות, הוענקה לה מכוח הנאמנות הציבורית. בהפעלת סמכותה זו חייבת הרשות – לכל הפחות – להפעילה על פי כלליו וגדריו של החוק המסמיך, ובאופן שיבטא את טובת הציבור במובנה הרחב. "ההליך המנהלי הוא הדרך בה הולכת הרשות המנהלית כשהיא מפעילה את סמכותה. הדרך אמורה להוביל אותה אל תכלית הסמכות, כלומר, אל טובת הציבור במובן הרחב, הכולל גם את טובת הפרט... ביהמ"ש קבע לא פעם כי חובה על רשות מנהלית להפעיל את סמכותה בדרך הראויה לנאמן שהסמכות הופקדה בידו כדי לשרת את טובת הציבור. וכך אמר השופט ברק: "המדינה באמצעות הפועלים בשמה היא הנאמן של הציבור, ובידיה הופקד האינטרס הציבורי והנכסים הציבוריים לשם שימוש בהם לטובת הכלל..." (י' זמיר, הסמכות המנהלית, כרך ב' (תשנ"ו) [פורסם בנבו], עמ' 673).

לא יכול להיות חולק בדבר כי המשיבה אשר השיתה על תושביה ריבית דריבית של פיגורים ללא כל סמכות קיפחה את טובת הציבור בכל צורה ואופן.

48. פעולות המשיבה לוקות בחוסר סבירות, חוסר הגינות, חוסר מידתיות ובאופן המנוגד לתקנת הציבור.

49. פעולות הרשות פגעו בזכות הקניין המעוגנת בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו, ופעלו בחוסר שוויוניות ביחסים שבין הרשות לאזרח בעת שחייבו את האזרח לשלם ריבית דריבית על חובותיו אך פטרו את הרשות עצמה מחובה זוהי כלפי האזרח.

פגיעה חריפה בשלטון החוק

50. גביית מס ביתר, באופן בלתי חוקי, הינה עוולה חמורה הן במישור הפגיעה באזרח, והן במישור הלאומי- בהיותה שומטת את אמון הציבור המונח כאדנים לביסוס ויציבות השלטון. חשיבות גדולה נודעת לאכיפת הדין ומיצוי הדין עם כל אזרח או גוף משפטי- ועם הרשות הציבורית יותר מכל אזרח או גוף משפטי. עקרונות יסוד אלו הונחו עוד משחר קוממיותנו: "החוק קיים לא לאזרח בלבד. הוא קיים גם בשביל השלטונות. יתירה מזאת, כל שלטון שמחובתו לעמוד על מילוי החוק על-ידי האזרח, צריך קודם כל לשמש דוגמה למילוי החוק על ידי עצמו. החוק נוצר על ידי המחוקק כדי שלפיו תנהג המדינה ואין השלטון יכול לדרוש לעצמו מעמד מיוחד כאילו הוא הינו מעל החוק" (ע"א 421/61 מדינת ישראל נ' האז, פ"ד טו 2193, 2200 [פורסם בנבו]).

51. המשיבה הינה רשות ציבורית אשר יונקת את סמכותה מאמון הציבור. מכוח נאמנות ציבורית זו, חייבת הרשות במידה מוגברת של הגינות ויושר. סמכות חקיקת צווי הארנונה אשר הוענקה לרשות,

הוענקה לה מכוח הנאמנות הציבורית. בהפעלת סמכותה זו חייבת הרשות – לכל הפחות – להפעילה על פי כלליו וגדריו של החוק המסמך, ובאופן שיבטא את טובת הציבור במובנה הרחב.

"ההליך המנהלי הוא הדרך בה הולכת הרשות המנהלית כשהיא מפעילה את סמכותה. הדרך אמורה להוביל אותה אל תכלית הסמכות, כלומר, אל טובת הציבור במובן הרחב, הכולל גם את טובת הפרט... ביהמ"ש קבע לא פעם כי חובה על רשות מנהלית להפעיל את סמכותה בדרך הראויה לנאמן שהסמכות הופקדה בידו כדי לשרת את טובת הציבור. וכך אמר השופט ברק: "המדינה באמצעות הפועלים בשמה היא הנאמן של הציבור, ובידיה הופקד האינטרס הציבורי והנכסים הציבוריים לשם שימוש בהם לטובת הכלל..." (י' זמיר, הסמכות המנהלית, כרך ב' (תשנ"ו) (פורסם בנבו), עמ' 673).

52. **חומרת הדרישה לשמירה על חוקיות מעשי המינהל עולה על זו של האזרח. היא מתחייבת הן מהיות הרשות נאמן הציבור, והן בשל אופי יחסי המרות שבין האזרח לרשות.** (ראה: ע"א 6518/98 הוד אביב בע"מ נ' מנהל מקרקעי ישראל פד נה(4) 28, עמ' 46-47 השופט זמיר בבג"ץ 164/97 קונטרס בע"מ נ' משרד האוצר, אגף המכס והמע"מ [10], בעמ' 317-318;).

הביטוי: "האזרח הקטן", כפי שנפוץ בעגה המקומית, נובע מעובדת היות האזרח חסר הידע, הכוח והאמצעים, העומד פעם אחר פעם כאסקופה הנדרסת אל מול החלטות הרשות וגזרותיה המתחדשות. והדברים הינם קל וחומר במקרה של רשות מקומית. דיני המיסוי העירוני רבים סבוכים ומסובכים הם, כפי שנאמר: **"וישימו עליו שרי מיסים למען ענתו בסבלתם"** (שמות א, יא).

בירור זכויות אלמנטרי כרוך בהשקעת משאבים אדירים של ידע, זמן, כוח נפשי וממון מצד האזרח. מן הראוי כי לכל הפחות תעמוד הרשות השופטת כתריס בפני הפורענות, תציל את האמון הציבורי המתדרדר בתקופה זו לתהום שחת, ותהיה שליחת הציבור בהשבת הכספים אשר נגזלו ממנו.

חובת ההשבה של המשיבה

53. **חובת ההשבה של הרשות הוכרה במקרים רבים בפסיקה (ראו: ע"א 9657/02 בנק דיסקונט לישראל בע"מ נ' עיריית קריית-גת, פ"ד נח 164(6); בג"ץ 4225/95 לקסן (ישראל) בע"מ נ' עיריית אילת ואח' [פורסם בנבו]; ע"מ 3874/02 עיריית חדרה נ' חברת שיקרצ'י תעשיות (1995) בע"מ פ"ד נח(5) 877).**

התנאים לאישור התובענה כייצוגית

54. **עיננו רואות נכוחה כי למבקש עילת תביעה טובה וצודקת, והינה עומדת בהגדרות ס'4(א)(1) לחוק התובענות הייצוגיות.**

55. **התובענה מקיימת את כל מטרות החוק לתובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006, כפי שהוגדרו בס'1:**

א. מימוש זכות הגישה לבית המשפט, לרבות לסוגי אוכלוסיה המתקשים לפנות לבית המשפט כיחידים;

ברי, כי עצם הבנת העוולה אשר נעשתה ע"י המשיבה מצריך עיון מעמיק ובדיקה בחומר משפטי ותדפיסי חיובים אשר אינו מצוי בידיו של כל אזרח. חישובי הריבית בוצעו ע"י אנשי מקצוע תוך בדיקה וחקירה ארוכה ויסודית משך שבועות ארוכים.

ניהול הליך משפטי כנגד המשיבה בעניינים כגון דא, מחייב תשלום אגרה, הפקדת ערבון וסיכון כלכלי גבוה במקרה של הפסד וחייב בהוצאות משפט. מן הצד השני- סכום התביעה האישית של כל אחד מהנישומים הינו נמוך יחסית, ויותר מסביר כי בעד סכום של עשרות או מאות ₪ בכל שנה לא ירצה אדם להימצא בסיכון כמתואר לעיל. טבעי הוא שרק קומץ מבין אלה שיצליחו להיות מודעים לזכויותיהן אשר קופחו יצליחו בפועל לממש את זכותם בהליך משפטי יחידני.

ב. אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו;

חשיבות הרתעתן של רשויות מקומיות מפני פעולות מינהל הגוזלות את כספי התושבים אשר בשטחה, רבה לאין שיעור וממנה פינה ויתד לשלטון החוק ויציבותו ובניית אמון הציבור.

ג. מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין;

אישור התובענה כייצוגית הינו הסעד ההולם ביותר מבין האפשרויות הקיימות כיום בחוק להשבת כספים אשר נגבו ביתר מרשויות מקומיות.

ד. ניהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות;

המבקש הגיש תובענה זו בתום-לב ובנקיון כפיים, ומאמין בסיכויו לזכות בה. למבקש אינטרס מובהק וברור, היתה ליתר חברי הקבוצה הנפגעת אשר נפגעו באופן זהה מחיובי העירייה. חיובי היתר ניתנים לחישוב אריתמטי פשוט.

56. סעיף 8(א) לחוק התובענות הייצוגיות מציב 4 תנאים מצטברים אשר בהתקיימם תאושר תביעה ייצוגית. התובענה מקיימת את כולן:

א. התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה,

ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה-

העובדות המתוארות דלעיל והטיעונים המשפטיים זהים לכלל חברי הקבוצה, ומהווים עילת תביעה טובה וצודקת לכלל חברי הקבוצה.

ב. התביעה הייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת-

סביר להניח כי רוב חברי הקבוצה כלל אינם מודעים לחוסר החוקיות שבעטיה נגבו מהם כספים ביתר ולא יסתכנו בהגשת תביעות אישיות כפי המצוין לעיל. רוב הציבור, נוטה לראות במעשי הרשות ובאופן פעולה ככשרים, וגם לו חשב אחרת הינו חסר האמצעים לחקור אחר מעשייה.

אופן השפעתה של חקיקת משנה הינה השפעה "רוחבית" הרלוונטית למספר רחב ביותר של אנשים. גודל הקבוצה הינה מרכיב יסודי בהקניית צידוקה וחשיבותה של תובענה ייצוגית. אילו כל חבר בקבוצה היה מגיש תביעה אישית, היה נוצר עומס כבד על בית המשפט, ובית המשפט לתביעות קטנות היה נדרש להכריע בגררא בסוגיות שהן בסמכותו הרגילה של בית משפט נכבד זה. בירור התובענה כייצוגית הוא הליך אחד לכולם.

ג. עניינם של חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת-

עניינם של כלל חברי הקבוצה ינוהל במלוא תום הלב, ניקיון כפיים, המסירות והמקצועיות הנדרשת לניהול תובענה מסוג זה. משרד הח"מ הינו משרד עורכי דין המתמחה בתחום המשפט המנהלי, ודיני המיסוי העירוני בפרט, אשר באמתחתו מאות לקוחות בתחום

הארנונה והמיסוי העירוני וביניהם כמה מן החברות הגדולות במשק. משרד הח"מ טיפל במשך שנים רבות באלפי נישומים בתחום שיפוטן של רשויות מקומיות שונות בכל רחבי הארץ. משרד הח"מ אינו מייצג ומעולם לא ייצג את המשיבה בכל דרך שהיא.

ד. עניינם של חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום-לב-

המבקש נפגע כספית מתשלום ארנונה ביתר באותו אופן שנפגעו חברי הקבוצה, ולפיכך, הינו מייצג נאמנה את האינטרס של יתר חברי הקבוצה. המבקש הגיש תובענה זו בתום לב ומתוך כוונה לזכות בה.

הגדרת הקבוצה, חישובים ואומדנים

57. הקבוצה מורכבת מנישומים אשר חויבו בריבית פיגורים על תשלומי חובה בשיטה של ריבית דריבית החל מ-24 חודשים עובר למועד הגשת הבקשה דנן.

58. חברי הקבוצה ניתנים לאיתור קל ומדויק, שכן המשיבה מחזיקה את הנתונים בדבר חובות נישומים בתחומה, ואלו יתבקשו מהמשיבה לאחר הגשת כתב הגנתה לפי תקנה 4 **לתקנות תובענות ייצוגיות**, תש"ע-2010, והלכת **יפעת נגד דלק מוטורס** (רע"א 10052/02 [פורסם בנבו]).

59. החלטת ביהמ"ש הנכבד בת"צ 45629-08-11 **אייל דדיה נגד עיריית רחובות**, מיום 8.12.16 (להלן: "ההחלטה"), קובעת כי ההשבה במסגרת תובענה ייצוגית הינה אך בגין הגביה אשר התבצעה ב-24 חודשים עובר למועד הגשת התובענה וכן אך כנגד התקופה של 24 חודשים.

60. המבקש סבור כי יש להפריד בין שני מושגים:

(א) מועד גביית החיוב הבלתי חוקי

(ב) מועד התגבשות יסודות החיוב הבלתי חוקי

מועד גביית החיוב, עונה על השאלה מתי נגבה החיוב בפועל. הוא מתמקד בהליך הגביה אשר בענייננו מקים את עילת ההשבה. לעומת זאת, מועד התגבשות יסודות החיוב, עונה על שאלה כנגד איזו תקופה הוצא החיוב. זוהי בחינה פנימית של החיוב עצמו ושל רכיביו המצדיקים את עצם הטלתו.

לשיטתנו הביטוי "השבה בגין תקופה של 24 חודשים" משמעותו **בגין הגביה** אשר התבצעה ב-24 חודשים הנ"ל. עילת התביעה נוצרת רק במקום בו היתה גביה בפועל (פס"ד **טיומקין**) ומועד הגביה הוא המועד הרלוונטי לעניין 24 החודשים הנ"ל. לא נדרש **גם** כי **היסודות אשר גיבשו את החיוב הבלתי חוקי יתהוו ב-24 חודשים הנ"ל** - וזאת לדאבונו בדיוק אשר נוצר בשיטת החישוב האמורה.

61. היקף ההשבה לא ניתן לחישוב מדויק ומוערך בכ-5,000,000 ש"ח. כמובן שבמהלך ההליך יתבקש מביהמ"ש הנכבד למנות מומחה לצורך חישוב היקף ההשבה - על דרך שנעשה בתובענות מקבילות בסוגיה זו.

פנקס התובענות הייצוגיות

62. בבדיקה שנערכה בפנקס התובענות הייצוגיות באתר בתי המשפט באינטרנט עלה, כי לא הוגשה תובענה ייצוגיות בעניין נשוא תובענה ייצוגית זו בגין התקופה וחברי הקבוצה הרלוונטיים.

לסיכום

63. בית המשפט הנכבד מתבקש לאשר את התביעה כתובענה ייצוגית. אם בית המשפט הנכבד יאשר את התובענה כתובענה ייצוגית, יתבקש בית המשפט הנכבד כדלקמן:

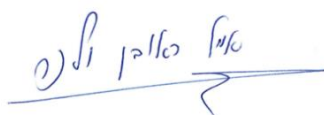
א. לחייב את המשיבה לגלות את מספר חברי הקבוצה (כפי שהם מוגדרים בבקשה זו וכפי שייקבע ביהמ"ש הנכבד), ולגלות את סכומי הארנונה הנוספים שחויבו על ידי ריבית פיגורים על תשלומי חובה בשיטה של ריבית דריבית.

ב. לחייב את המשיבה להשיב לכל חבר בקבוצה את סכומי הארנונה העודפים שנגבו ממנו ביתר בפועל החל מיום אישור הבקשה הראשונה, וזאת בצירוף הצמדה וריבית לפי החוק, מיום שנגבו הסכומים ועד ליום ההשבה, או לזכות את חשבונו בסכומי הארנונה הנוספים שאותו חבר חויב בו החל מיום אישור הבקשה הראשונה וטרם שילם אותם לרבות ההצמדה והריבית שחויב בהם לפי **חוק הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה)** התש"מ-1980 (להלן: "**חוק ההצמדה**") מיום שחויב ועד ליום הזיכוי.

ג. לחייב את העירייה להשיב לכל חבר בקבוצה את סכום הארנונה העודף שייגבה ממנו בפועל מיום הגשת התובענה ועד ליום הפסקת הגבייה הבלתי חוקית, וזאת בצירוף הצמדה וריבית לפי חוק ההצמדה עד למועד ההחזר, או לזכות את חשבונו של חבר בקבוצה אשר טרם שילם את החיוב, בסכום הארנונה הנוסף שאותו חבר חויב בו מיום הגשת התובענה ועד ליום הפסקת הגבייה הבלתי חוקית לרבות ההצמדה והריבית שחויב בהם לפי חוק ההצמדה.

ד. לחייב את העירייה לשלם למבקש גמול בהתאם לס' 22 לחוק התובענות הייצוגיות.

ה. לחייב את העירייה לשלם לב"כ המבקש שכ"ט בהתאם לס' 23 לחוק התובענות הייצוגיות.

איל ראובן ולנר, עו"ד
ב"כ המבקש